

249885

De/7/4

Pij IX.

(134)

Sveti Oče oropani

alj

**Laški kralj papežev strahonja in sv. Crkve
posilni gerob.**

Napisal

Dr. Lavoslav Gregorec
profesor bogoslovja.

I.

Gradec 1871.

Založba pisateljeva. — Tiskarna društvska.

Prodaja Moser-jeva.

249445

249885

Pij IX.

Sveti Oče oropani

laske kralj papežev nastanija in sv. Grive
posilni gorob.

Wapian

Dr. Javoslav Gregor

prva knjiga

N 999/1976

Črbel 1871

Narodna knjižnica - Trzin

Prosta knjižnica

a

Nagovor.

Knjižica drobna! sedaj ko sem te dopisal, ko skoro pojdeš v tiskani obleki med slovenski svet, pazi kaj ti za slovo povem. Pojdi svobodno in neplašljivo med ljudi, povedi njim oropanje sv. Očeta, razloži njih žalost, kaži, kako v osebi Pija IX. vesoljna Crkva Jezusova trpi, pozivaj in kliči slovenske katoličane, da po svoji zmožnosti pomagajo namestniku Gospodovemu.

Pojdi in znanuj čast dostojno apostolskemu moževi Dr. Janezu Zverger-ju, škofu gračkemu, čegar misli večidel obsegaš in javiš v slovenski besedi.

Pojdi, knjižica drobna! ter nadeluj pot, da mlajše sestrice tvoje (Nova šola, frajmaurarji, liberalci, Avstrijska ustava itd.) gladkejo najdejo stezo. Premili Bog nebeški ti daj obilnega blagoslova!

God sv. Franciška Saležkega 1871.

Dr. L. G.

Nagovor.

Knjižica drobna! sedaj ko sem te dopisal, ko skoto pojdeš v tiskani obleki med slovenski svet, pravi kaj ti za slovo povem. Pojdi svobodno in neplašljivo med ljudi, povedi njim oroganje sv. Očeta, razloži njim žalost, kaži, kako v osebi Pija IX. vseljena (trka Jezusova trpi, pozivaj in klič slovenske Katolice, da po svoji zmožnosti pomagajo namestniku Gospodovinu.

Pojdi in znanuj čast dostojne apostolskega moštvi Dr. Janeza Zverger-ja, škola graškemu, čegar misli večidel obsegajo in javi v slovenski besedi. Pojdi, knjižica drobna! ter nadejaj pot, da mlajše sestrice tvoje (Nova šola, trajninarji, liberalci, Avstrijska nastava itd.) gladkeje najdejo stezo. Primi Bog nebeski ti daj obilnega blagoslova!

God sv. Franciska Saleškega 1871.

1.

Kako je laški kralj sv. Očeta oropal?

Sveti Oče so sedaj oropani — toda že vidim, da se spodtikaš, ker rimskega papeža imenujem: svetega Očeta; vendar ni treba, da se spodtikuješ, marveč vedi, da ne imenujem Pija IX. zato sv. Očeta, kakor da bi bili papež svetnik; tega nevem ne jaz pa ne ti; imenujem njih sv. Očeta le, ker so vidni poglavar svete katoliške Crkve.

Ta naj viši pastir vseh 200 milijonov katoličanov so oropani — orapani po tolovajski vseh svojih dežel, vseh svojih mest in skoro vseh svojih posestev in lastnin — zgodil se je presilen in drzen božji rop na božji časti posvečenih rečeh, krajih in posestvih.

Malo ljudi je pri nas, kateri prav pomislijo, kaj in koliko da je Rim za vsakega katoličana. Rim je vsega sveta naj imenitniše mesto. Nekdaj sedež rimskih cesarjev, sedaj pa stólica vidnih namestnikov Jezusa Kristusa, središče sv. katoliške Crkve. Ni mesta na zemlji, kder bi bival veličastniši gospod. Kajti iz Rima vladajo papež kraljestvo božje na zemlji, in pasejo pastir vseh pastirjev ovce in jagneta Jezusova. Rim ima naj večí hram božji na svetu, vse kristjanstvo ga je pred 300 l. po-

magalo postaviti — posvečen je na čast sv. Petru, prvaku apostolov. To mesto je polno pobožnih, umetniških, znanstvenih zavodov, kateri so vsemu kristjanstvu v blagor in prid namenjeni. In sred teh kristjanskih lepotij počivata sv. Peter prvak i knez apostolov ter narodov učnik sv. Pavel. —

V Rimu sta ta dva moževa živela, sv. evangelj oznanovala, ondi sta za Gospoda kri prelila in umrla, ondi počivata, pa ondi tudi ustaneta sodni den; ž njima pa na tisoče rimskih mučenikov in mučenic, svetnikov in svetnic. —

In ta starodavna lastnina crkvena, to imenito mesto ni več papeževo! Rim ni več zavetje namestniku Jezusovemu, spremenil se je v sedež nevernikov, frajmaurarjev, pravih antikristov, Rim je sedaj le ječa za papeža — papež so jetnik.

Kako to! Kdo je ta drzni posilnik! morebiti kakov Turek alj krivoverec. Ta posilnik ni Turek, ni krivoverec, še hujši od obeju je — namreč piemonteški kralj Viktor Emanuel.

Svojo staro domovino, savojsko deželo je l. 1859. grdobno prodal francozkemu cesarju Napoleonu III., da mu ta pomaga avstrijskemu cesarju vzeti Milan in Lombardijo. Pri tej priliki ugrabi piemonteški kralj tudi Parmo, Modeno in Toskansko ter udari nagloma na papeževe dežele, katerih se polasti tijan do mesta Jankina. Tega poprej ni zamogel storiti, ker so naši avstrijski vojaki v tistih papeževih mestih bili razstavljeni. Toda ta rop še kralja ni nasitil. Črez leta dni prilomasti sopet njegova vojska v papeževe dežele, pobije branilce in nameni kar vsega polastiti se. Ali tega si Napoleon ne upa dovoliti. Preveč se boji svojim katoliškim Francozem zameriti se. Zato se še papežu pusti Rim in okolica — kakih 700,000

prebivalcev —. Toda lani, ko se je med Francozi in Nemci začela strašanska vojska, ko so Prusi potuhnjenca Napoleona pretepli in sramotno s vso vojsko njegovo vred vlovili je Viktor Emanuel porabil ugodni čas ter tretjo krat planil na sv. Očeta in pograbil Rim — njih tedaj popolno oropal, storil podložnika alj prav za prav jetnika brezverne krivicoljubne laške vlade. Godilo se je pa pri tem groznem ropu božjem vse toliko grdobno, drzno in hinovsko, da je dolžnost vseh poštenjakov to grdobo in hinavšino v sramoto Lahov in vse Evrope raznesti po vsem svetu.

Morebiti si kedaj slišal praviti o madžarskem tolovaji Patko-tu. Ta človek je bil toliko drzen, da si je upal napovedati, kedaj ropat pride. Blizo enaka se je v Rimu godila. Dne 9. Septembra 1870. pošle laški kralj posebnega poslanca v Rim s pismom do sv. Očeta. V tem pismu piše kralj prilično tako: „Sveti Oče! vsi rebelionarji laški, vsi frajmaurarji bi radi imeli še ostale vaše dežele. Da se ne preлива brez potrebe veliko krvi, blagovolite, da moji vojaki zasedejo Rim in deželo. Daleč po svetu slovi Vaše ljubezni polno srce, zato se nadjam, da me uslišite. Zraven pa sami vidite, kako je v Vaši deželi sam nered, nemir in upor. Lehko se tedaj zgodi, da Vi s svojimi 10,000 vojaki planite nad moje, katerih je više 600,000 in vso Italijo v nesrečo spravite. Temu imam v okom priti, moram imeti Rim. Vendar, ako-ravno sem Vas oropati prisiljen, ne mislite, da sem slab katoličan. Glejte! še zelo ponižno prosim, da meni svojemu naj pokornišemu in zvestemu sinovi date svoj apostolski blagoslov.“

Mislim, da se ne najde kmalu enako grdobna potuhnjenost: grozovitost! Sv. Oče temu niso druga odgovorili, nego: „zgodi se volja božja, roparske pa

nikdar ne odobrim.“ In komaj odnese drzni poslanec svoje pete iz Rima, že udari 60,000 dobro oroženih vojakov črez meje ter hiti naravnost proti Rimu. Divje Pesjane ali Hune, ktere je krvolačni kralj Atila proti Rimu tiral, je nekda j papež sv. Leon z milo prošnjo zastavil in odvrnol, laške drhali ne ustavi nič. V kratkih dnevih je okoli Rima 80,000 vojakov in 200 kanonov nastavljenih. Papeževa vojska ni štela više kakor 10,000 mož. Marsikdo bi mislil, sedaj bi pa bilo naj modrejše brez upora udati se. Tako papež niso mislili; hoteli so, da se njih vojska brani. Uzrok je pa bil ta: papež so po tem takem hoteli, da se ves svet prepriča in vidi, kako se njim sila godi, krivica dela. Hoteli so, da se pred vsem svetu storjen božji rop nevtajljivo dopriča. Bilo je 20. septembra 1870. rano o peti uri, ko so Piemontezi začeli v mesto strelati. Strelba je grozna. O 10. uri se prevrže zidovje pri Pijevih vratih — in sedaj rečejo papež: zadosti je. Svojim vojakom ukažejo umekniti se in Piemontezi vderejo v mesto tijan do št. Petrovega trga. Tu položijo papeževi vojaki svoje orožje in se udajo Lahom — papež pa so oropani dežele, mesta, posestev, le vatikanska palača se njim pusti, okoli ktere piemontezki vojaki na straži stoje. — Ob enem je laška vlada pograbila papežu lateransko, kvirinalsko poslopje, vse denarnice in denarje; še tiste, ktere so verni katoličani iz drugih dežel papežu poslali, polastila se je grabežljiva vlada vseh železnic, telegrafa, pošte, učilnic, seminišč, sploh papeža je tako oropala, da so sv. Oče prisiljeni bili izreči: „vedi ves svet, namestnik vidni Jezusa Kristusa nima več tiste svobode, tistih pomočkov, ki so potrebni, da se Crkva božja vpešnin zdatno vlada.“

Zakaj pa so ta grozni rop božji katoličani drugih

dežel pripustili? zakaj iz med 200 milijonov katoliških otrok nobeden ne priteče Očetu naj častitljivšemu na pomoč? Nekaj zato, ker je večina katoličanov v oblasti antikristov t. j. frajmaurerjev. Ti so sila veseli, da se je papež oropal, sedaj mislijo da bo katoliška Crkva skoro zelo propadla — vera v Jezusa Kristusa, križanega odrešnika šveta uničena. Kršeni neverniki vseh dežel in jezikov se tega veselijo. Še zelo mekižasta Marburger-Zeitung se je radovala rekši: „Jetzt ist einmal aus mit dem Papstthum.“ Nekaj pa je krivo to, ker je Amerika pre daleč, Španjolska v neredu, med Francozi in Nemci pa grozovita vojska, le Avstrija bi lahko pomagala — ta pa ni hotela in ne bode hotela, dokler bo Luteranski in tuji človek: Bajst po imenu avstrijski minister; Kajti o njem se pravi, da je laškega kralja še le spodbujal v storjen božji rop. Sicer laški ministri trobijo na ves glas, kako se papežu dobro godi, kako so svobodni. Se vé, obesili še njih niso tudi ustrelili ne, toda vsa gnjušoba razdrtja je na svetem mestu, da v besedah sv. pisma govorim. To je resnica. —

II.

**Zakaj se papež sami Rimu in svojim de-
želam odpovedati nesmejo?**

Kar se je one dni v Rimu godilo se imenuje: božji rop; nič drugači, kakor če bi kdo tvoji farni crkvi vkradel: monstranco ali kelih; alj če bi si kakov sosed

crkven vinograd svojil. Toda s tem še je pre malo rečenega; prav za prav se je v Rimu zgodil vse hujši, grozniši božji rop; kajti nja žalostni nasledki ne zadevajo kar eno srenjo, eno faro, ampak ves katoliški svet. Pa ljudje so kaj čudni; nekteri dobro vedó, da ni bilo pravo, kar se je v Rimu zgodilo, vendar mislijo Bog vé, kako modro svetovati, če tako-le rečejo: „ljubi mir in zastopnost sta kaj vredna; če tedaj laški kralj nemore imeti miru, dokler ni pograbil Rima, pa mu naj papež sami radi pustijo mesto in dežele svoje, da bo vendar enkrat tega konec in sopet mir.“ Kaj hočemo temu reči? Nič druga če ne, kar vsi zavedeni katoličani vseh krajev pravijo, namreč, da kaj takega sv. Oče blizo storiti ne smejo. In zakaj ne?

1. Mislimo si, Rim in papeževe dežele bi bile lastnina grofa Mastaj-Fereti-ja (tako so se namreč Pij IX. pisali preden so papež postali.) Ta grof bi tedaj bil ovih dežel lastnik, kakor je vsak kmet vsak grajšak lastnik svoje kmetije alj svoje grajšine. Dobro, sedaj si pa mislimo, takov kmet alj grajšak ima sosedo, kateremu se kar sline cedijo po sosedni kmetiji alj grajšini. Kaj meniš alj bi ne bilo zelo kurentovo smešno, ako bi kdo onemu kmetu alj grajšaku svetoval, iz dobra sosedu pustiti kmetijo alj grajšino? Pa morebiti zavolj ljubega miru bi pa vendar dobro bilo, lakodnemu sosedu dati, kar hoče? Tudi ne, kajti kmalu bi vse polno drznih ljudi ustalo in zanašaje se na miroljubnost sosedov, kradlo ali po sili jemalo. Pridne, pohlevne, miruljubne ljudi bi vkratkem do nagega slekli in oropali. Abotno miruljubje bi bila smrt vsemu miru. Zato rečemo, da papež nikakor ne smejo od pravice do Rima in svojih dežel odstopiti, ker se laškemu kralju po njih sline cedijo ali da bi žnjim za naprej zamogli v miru in zastopnosti živeti.

2. Ko bi Pij IX. bili zgol sveten vladar, kakor je na primer naš svitli cesar, kateri ni posvečen duhovnik, ni posvečen škof! Kaj meniš, bi se li spodobilo, bi li smeli meni nič tebi nič roparskemu sosеду prav dati ter sami radi odstopiti od pravice do silami njim odvzetih dežel? Nikakor ne, kajti tako bi se le še deležnega storili velikanskega ropanja in prelomljenja 7. božje zapovedi, ktera veli: ne kradi. V tej zapovedi pa ni prepovedano samo male reči krasti alj ropati, ampak tudi krivični posestniki velikih reči, mest in dežel so tatovi alj tolovaji. Če tedaj kakov kralj alj cesar alj vse ljudstvo krivično z vojsko plani na drugo ter ga pleni, ropa mesta in dežele, je tudi in sicer naj večji tat ali ropar, dasiravno takih ne zapi-
 rajo in ne vesijo. Žali Bog, da v tej reči nekteri veliki gospodje imajo zelo po medvedovo kosmato vest — in se bo težko najšel, kteremu bi se smela ta resnica tako jarno povedati, kakor njo je razložil nek prost vojak švedskemu kralju Karolu XII. Ta kralj je bil svoje dni silovit vojskovodja. Ravno kar je planil nad saksonskega kralja, da mu vzeme kraljevsko krono in deželo. Svojim vojakom pa je prepovedal, da nesmejo ničesar vzeti, ampak vse plačati; kdor se pregreši bo obešen. Nekega dne pride nek kmet pred kralja tožit vojaka, kateri mu je bil kure vkradel. Srdito vpraša kralj vojaka: „si li resnično to storil?“ Mirno odgovori vojak: „kraljevska veličast! da, sem storil. Toda mislim, da mi tega toliko ne zamerite. Glejte! jaz sem temu kmetu le suho kure vkradel, Vi pa, slavni kralj! ste nas vojake primorali Vam pomagati, da Gospodu in kralju tega kmeta vzemete vso deželo. Vas zato hvalijo in slavijo jaz bi pa zavolj te malenkosti moral umreti?“ Kralj je vtihnul in šel. Velikokrat se ljudje v strahih poprašujejo, kaj

mora neki temu biti, da sedaj tatov in tolovajev nič prav ostro ne kaznujejo. Podam ti v tej reči zelo zanesljiv odgovor. Glej temu je krivo, ker je sedajne dni preveč velikih, velikanskih orjaških tatov in tolovajev, kateri ropajo cela mesta in dežele, in katerim se zelo nič ne zgodi; še hvala in slava se njim poje. Vseh velikih tatov in posilnikov prvak je sedaj bržej ko ne laški kralj Viktor Emanuel. Leta 1859 si je vzel cesarja Napoleona za pomočnika, ter našemu cesarju vzel Milan in Lombardijsko kraljestvo. Ono tisto leto je pregnal sosedne slabeje laške vladarje. Napolitansko je napadel ko pravi tolovaj, še nikake vojske ni napovedal, kar je vendar do sedaj v Evropi navada bila. Leta 1866 se je sporazumel s Prajzi ter brez vsega uzroka krvavo vojsko začel z našim cesarjem in vzel benečansko kraljestvo. Lani v jeseni pa je grdobno udaril na Rim in se polastil vseh papeževih dežel ter papeža napravil za svojega jetnika, sebe pa za geroba katoliške Crkve. Enega cesarja, enega kralja, enega velikega vojvoda, dva vojvoda je posilil laški kralj, pa od nobenega se ni terjalo, da naj sam rad, zavolj ljubega miru odstopi in posilniku prav da. Koliko menje se sme tedaj kaj takega terjati od papeža, ki niso kar gol sveteni vladar ampak tudi naj viši učnik resnice in pravice božje na zemlji.

3. Zgodi se, da kdo posestvo prevzeme tako, da sme ves dobiček in dohodke ovega posestva za se hraniti, dokler živi; vendar predati alj komu po testamentu sporočiti posestva nesme. Glej! in tak lastnik in posestnik Rima in papeževih dežel so vsak začasen papež. Dokler živijo, smejo vse ove reči porabiti, po smrti pa se mora vse pustiti rednemu nasledniku. Pij IX. tedaj nesmejo Lahom pustiti Rima in dežel, če bi ravno sami hoteli. Kaj bi neki farmani rekli,

ko bi njih farmošter začeli meni nič tebi nič crkvene vinograde, njive, dobrave delivati med svojo rodbino! Morebiti imate doma pri svoji crkvi jarne zvonove, ki lepo milo pojejo, in ktere ste si za drag denar spravili. Kaj meniš, alj se nebi vsa fara vzdignola, če bi župnik hoteli zvonove kakemu Judu predati? Pravo bi storili, kajti zvonovi niso župnikovi, ampak lastnina vseh farmanov. Ko bi vam kdo zvonove po sili jemal, bi se godila krivica vsem, vsi bi bili žaljeni, vsi posiljeni. In enaka je s vsako crkveno lastnino, zelo posebno pa pri papeževih posestvih, ki so bolj ko vsa druga posestva, preimenita in za vse Kristjane važna crkvena lastnina. Crkva ima ove dežele že više 1000 let kot najpravičnišo lastnino. Crkva nje izroči vsakemu novemu papežu, kateri nje ima po svoji smrti sopet Crkvi zapustiti. Rim in papeževe dežele tedaj niso lastnina Lahov, ampak vseh katoliških Kristjanov, kder koli živijo, bodi si na Francozskem alj Nemškem, v Avstriji, Spaniji, Ameriki alj Aziji. In če kdo Rim in dežele Crkvi vzeme, stori krivico vsem katoličanom, razžali vse pravoverne. Rop, kateri se je ove dni v Rimu zgodil, kaj hudo zadeva vso katoliško Crkvo, močno žali vse katoličane po vsem svetu — in zato papež nesmejo odstopiti od pravice do teh dežel, ko bi tudi hoteli Lahom vstreči.

Sv. Franc Saležki jo bil krotka, pohlevna duša. Bil je pripravljen človeka, kateri bi mu bil izdril desno oko, še vendar z levim očesom milo pogledati. Tega so nekdaž prašali, če se sme duhovnik pravdati, kedar si kdo po krivici svoji kako crkveno reč. Svetnik njim odgovori: „ni samo dopuščeno, ampak zelo dolžnost duhovnikova je, pravdati se, in jaz bi hotel zlato skledico zastaviti, da kelih otmem.“ Tako veli sveti

dož in Pij IX. bi se naj sami radi odpovedali pravici mo Rima in svojih dežel, ker tako vsi frajmaurarij in liberalci, sploh novi kršeni pagani želijo? Tega ne storijo papež nikdar, tem menje ker ves svet verni n neverni, in papež tudi sami zelo dobro vedó, da ibrez Rima naj viši vladar Crkve božje na zemlji ni več sam svoj, ni več svoboden. Brez tega pa vspešno vladanje vesoljne Crkve v sedajnem času ni mogoče — zato rečemo in trdimo — da sv. Oče blizo n e m o r e j o pustiti svoje svetne oblasti. In to imenito reč razložim v sledečem poglavji.

III.

Brez svetne oblasti papeža crkva božja ni več svobodna.

Vsak človek lahko izvoli hudo alj dobro, greh ali čednost, večno življenje ali večno smrt — v tej reči je vsak — s v o b o d e n alj fraj. Toda v zunajnih rečeh človek ni več tako popolno sloboden, ampak eden je bolje drug menje sloboden. Nekteri ima več gospodov drug njih ima menje, katerim je podložen. Trdimo in zahtevamo pa vsi zvesti katoličani, da imajo naš naj viši duhovni pastir, sv. Oče, tudi v zunajnih rečeh, koliko je pri ubogih ljudeh na zemlji mogoče, popolno svobodni biti. — To pa ni mogoče, če bi rimski papež bili podložnik laškega kralja, ampak to je le mogoče, če so sv. Oče ob enem tudi sam svoj, tedaj neodvisni naj viši svetni vladar Rima in papežskih dežel. Ko so l. 1848 bili laški puntarji

sedajnega papeža iz Rima pregnali so Pij IX. v svojem listu do vseh škofov sveta tako-le pisali: „vsakdo si lahko domisli, ker je jasno ko beli den, da verni narodi, ljudstva in kraljestva nebi zaupljive in zveste, pokoršine imeli do rimskih papežev, kedar bi morali zvedeti, kako so papež podložnik tega alj unega kralja. Ljudje bi se vedno bali alj vsaj sumičili, da papež kaj velevajo alj nalagajo le zato, in le tisto, s čem bi kralju vstregli, v čegar deželi prebivajo — nekteri narodi bi se papežu zelo izneverili. Naj le nasprotniki papeževega svetnega vladarstva sami sodijo, kako bi kaj sami papeža ubogali, ko bi videli, da so papež podložnik takega kralja, s katerim bi na primer imeli krvavo vojsko.“

Tako sodijo papež sami o svoji svetni oblasti. Da se pa resnica prav spozna, se naj slišita oba zvona; pozvedimo namreč, kaj to pa tam zelo nasprotniki papeža govorijo. Eden zmed naj mogočnejših sovražnikov rimskega papeža je svoje dni gotovo bil presilni francoski cesar Napoleon Bonaparte. Vsa Evropa se ga je bala, vse se mu je vklanalo. Rimskemu papežu je vzel dežele in mesta ter svojemu detetu, ko še je v zibeli spavalo, dal naslov: rimski kralj. Papeža pa je imel blizu Pariza več let zaprtega. Vendar Bog nebes in zemlje je bil še nekoliko mogočnejši kakor Napoleon. Ruski mraz in ruska slavna dlan pobije prvič Napoleonu ošabne rogove. Ni bilo dolgo več potem in ta človek zgubi cesarstvo, ženo, sina in svobodo. Daleč sred atlantiškega morja na otoku sv. Helene umrje do tal ponižan. Na tem otoku je čudni mož mnogo premišljeval svojo čudno življenje, marsikaj je tudi zgrival in marsiktere preimenite misli zapisane zapustil. Omenimo pa tukaj nja misli o svetni oblasti rimskih papežev. Napoleon veli: „papež

je varuh katoliške edinosti, kar je zelo čudovita naprava. Očita se sicer sv. Očetu, da je on nam Francozem zunajn, sveten vladar. Pa hvala Bogu, da je zunajn vladar, da ne prebiva na francozki zemlji, da ni francosk podložnik. Nja duhovna oblast bi ne bila pred svetnimi vladarji nikdar tako mogočna, ako ni sam svoj sveten gospod. Papež ne stanuje v Parizi, pa tudi na Dunaji alj Madridu ne, kder so naši nasprotniki doma; in zato mi tudi veliko lehkeje priznamo nja naj višo duhovno oblast in se njej tem rajši podvržemo. Velika sreča je tedaj, da papež ni pri nas pa tudi ne pri naših sovražnikih, ampak v staroslavnem in njemu lastovitem — Rimu!“ Tako je sodil nekdanj mogočni Napoleon in obžaloval, da se je poprej zoper tako mišljenje sam bil pregrešil. Bilo je l. 1848, ko so morali sedajni papež Pij IX. iz svojih dežel in iz Rimu pred laškimi puntarji pobegniti. Leta 1849. so Francozi poslali močno vojsko v Rim ter papežu sopet do njih svetne oblasti pripomogli. Preden pa, ko se jo ta vojska odposlala, se je prav živahno v francoskem zboru posvetovalo, alj bi se papežu šlo na pomoč alj ne. Nekteri Francozi so se kaj silno temu vstavljali. Vendar slavni državnik Thier pobije v zgovorni besedi vse, kar se je nasproti povedalo. Zanimive so nja sledeče besede: „Brez papežske oblasti se zdrobi katoliška edinost, in brez te edinosti se katoliška Crkva v valovih krivovrstev potopi — če se to zgodi, tedaj pa ves red na svetu raspade od strehe do tal v razvaline. Katoliška edinost se rodi in ohrani, ker narodi v verskih rečeh prostovoljno ubogajo rimskega papeža. To prostovoljno uboganje, in tedaj ona katoliška edinost je pa le mogoča, če je srednik crkvene edinosti, rimski papež popolno neodvisen; in sopet prostovoljno uboganje na-

rodov in tedaj katoliška edinost je kmalu nemogoča, če se kakoršen kralj vzdigne nad papeža, ga oropa in strahuje ko svojega podložnika. Kakor je sedaj svet, za papeža druge zadostne neodvisnosti ni, kakor da je sam svoj neodvisen sveteni vladar v Rimu in deželah, ktere so že toliko stotin let najpravičniša lastnina papežev. Nekteri mislijo, da ova reč zadeva le samo Lahe, temu pa ni tako, ker niso kar samo Lahi katoličani. Marveč ova reč zadeva vse katoliške narode, tedaj tudi nas Francoze. Ne recite, da imajo Lahi narodne pravice do Rima. Naj imajo, vzeti še zato Rima vendar ne smejo. Kajti v rečeh, ki zadevajo vse katoliške narode ima posamezno ljudstvo odstopiti, kakor na primer odstopi posamezen srenjčan, kedar se gre za prid in blagor vse srenje. In ta je uzrok, če trdim, da imajo katoliški narodi in vlade dolžnost, sv. Očetu do njih dežel, ktere njim dostojno svobodo zagotovijo, pomoči.“ Še zelo med Luterani se najdejo ljudje, ki vidijo, kako potrebna da je svetna oblast papežu crkveno svobodo ohraniti. Učeni Guizot postavim veli: „da rimski papeži svoj duhovni poklic zvršujejo in svojo duhovno oblast zdatno rabijo, je brez vsega vgovarjanja treba bilo, da je papež neodvisen, sam svoj sveteni gospodar. Rim in dežele so nekako potrebna priprava alj podlaga, na katero se nja velikanska oblast naslanja.“ Crkvena alj verska svoboda gleda in se kaže na dve strani in je tedaj dvojna: crkvena svoboda pri naprejpostavljenih in crkvena svoboda vernih ljudi in narodov. Crkveni naprejpostavljeni: papež, skofi in duhovniki imajo versko svobodo, če njim nobena človeška oblast ne brani, nebeške nauke vsem narodom oznanovati sv. zakramente in druge pomočke zveličanja deliti, sploh vse naročiti, kar bi vernim bilo v zveličanje,

vse pa odpravljati, kar bi njim za večnost vtegnolo škodovati. Taka je verska svoboda pri crkvenih naprejpostavljenih. Verni pa uživajo versko svobodo, če njim nobena človeška oblast ne brani, svete nauke sprejeti in po njih živeti, zlasti pa svojim crkvenim naprejpostavljenim zavoljo Jezusa dostojno pokoršino dajati. Sploh versko svobodo imam, če mi nobena človeška oblast ne brani večnemu pogubljenju uiti in večno zveličanje doseči. Zato pa mislim, da je jasno, da je verska, crkvena svoboda več vredna ko srebro in zlato, in nekaj zelo častitega vpričo Boga in ljudi. Kdor njo razdira, kdor si njo drzne človeku kratiti, stori božji rop, on ropa Bogu neumerjoče duše, dušam pa presvetega Boga. —

Huda bi tedaj že bila, ako bi se kakovemu župniku kratila crkvena svoboda, hujša, ako nje škof ne bi imel, naj hujša, ker bi vsa crkva trpela, ako njo naj viši pastir — rimski papež pogrešajo. Pri papežu ne zadostuje osebna svoboda, tudi državlanska svoboda njim je pre malo — treba njim je popolne svetne neodvisnosti, ker le tedaj uživajo popolno crkveno svobodo. In ta je naj imenitniši vzrok, zakaj vsi zvesti katoličani terjamo, da se papežu vzeti Rim in dežele nazaj spravijo. Kajti

I.

Brez Rima in brez svojih dežel papež nemorejo več vpešno in hasnovito delovati ko naj viši vladar in od Boga postavljeni vodnik Crkve božje. Papež niso vsepričejoči, tudi ne morejo vsega sami storiti; treba njim je tedaj pridnih pomagalcev. Alj ravno to bo zdaj papežu težko ali zelo nemogoče, ko niso več v lastni deželi svoj gospod.

1. Prvi vseh pomagalcev papeževih so : kardinali; po zgledu Jezusovih učencev bi njih imelo biti vseh

72. S temi se posvetujejo papež o zadevah sv. katoliške crkve. Ti naj častitljivši možje imajo tudi pravico po smrti papeža sopet novega voliti. Iz rečenega pa vsakdo lahko razvidi, kako sila imenito je za vesoljno Crkvo: alj papež izvolijo vredne alj nevredne kardinale. Vendar ravno tedaj, kedar papež niso več sam svoj sveten neodvisen vladar, se rado zgodi, da pridejo do časti kardinalov zelo nevredni ljudje. Kajti vselej si prizadeva kralj, v čegar deželi papež prebivajo alj čegar podložnik so, med število kardinalov, svoje ljudi, svoje privržence vrinoti, ki so velikokrat te časti zelo nevredni. In to je za vesoljno Crkvo velika nesreča. Kdor tega ne veruje pa naj pogleda v bukve zgodovine, alj se po zgledu naj da prepičati. Zgled so nam škofi od svetne oblasti preveč odvisni. Ti simnogokrat ne morejo kanonikov (Domherrn) izvoliti, kakoršnih je morebiti zelo po njih prepričanju potrebnih, ampak morajo vzeti take, kakoršni so po volji svetne gosposke, ktera pa sedajne dni rado govori skozi usta Luteranov alj frajmaurarjev. Zato se šloveku zdi, kakor da bi po tem takem že krikoverci in neverniki stavljali crkvene prednike. Bog me, daleč smo spravili! Enaka se papežu godi zastran kardinalov hitro ko papež od svetne gosposke niso neodvisni. Zgodovina preteklih let nam to reč prav jasno razkaziva in uči, česar se katoličani imamo bati. Od leta 1308—1378 so se tedajšni papeži zmotiti dali ter se iz Rima v mesto Avignon na Francozkem preselili. Kmalu vrinejo zviti francozki kralji skoro same, večidel ničvredne, Francoze za kardinale. Ni bilo dolgo in ti ničvredni kardinali zapustijo papeža Urbana VI. in si izvolijo nekega francozkega grofa za novega papeža. Grozno, nevslisano je bilo pohujšanje v Crkvi gospodovi; blizo 40

let je ta razprtija pustotila vinograd Jezusov. Kaj meniš, da se kaj enakega ne more več zgoditi, če bi laški kralj više časa ostal sveten gospod in strahonja papežev? Ne dajmo se motiti! Laški kralji bodo pritisnoli na papeža, da izvolijo v kardinale take ljudi, kateri so Lahom po volji — in sedaj se lahko naj hujše zgodi, — ti Lahom vdani kardinali vtegnejo po smrti Pija IX. voliti laškega privrženca za novega papeža; in tako vrinejo pankrta frajmaurarjev Crkvi božji za vidnega poglavarja. Takov papež bi izdal Crkvo, bil bi dereč volk na mestu skrbljivega pastirja; in takoršnih papežev smo večidel imeli, kedar so se svetne oblasti silama vtikale v crkveno vladarstvo. Ravno je 100 let tega, kar so kralji iz burbonske hiše na prestol sv. Petra vrinoli svojega privrženca Klementa XIV. Da se njim zahvali je moral že poprej obljubiti, da zatere Jezuitarski red, kar je potem sebi v sramoto, Crkvi božji pa v veliko škodo tudi storil. Leta 1800. si je zelo cesar Franc I. po svojem poročniku kardinalu Herzanu prizadeval takega moža spraviti na stol sv. Petra, kateri bi mu poznej rad pustil nekoliko papežkih dežel! Toda Bog takrat tega ni pripustil. Vendar iz rečenega je jasno, da ima papež neodvisen, sam svoj gospod svojih dežel biti in ostati.

2. Papež imajo sveto dolžnost skrbeti, da dobi vsaka škofija pridnega škofa pa ne najemnika. Da bi pa laška vlada v tej prevažni reči papežu popolno svobodo pustila, blizo ni verjetno. Kajti laški kralj brani že več let papežu po laški deželi redno škofo postaviti. Blizo 100 škofij pogreša sedaj svoje škofo. Če je pa kralj s papežem tako delal, ko še so imeli Rim in nekoliko svojih dežel, kaj še le bo sedaj, ko so papež njegov podložnik alj prav za prav jetnik!

3. Sv. Oče so vseh vernih naj viši učnik, varuh kristjanskega obnašanja in vsega crkvenega reda. Da pa tega silno obširnega posla odvisen papež ne zamo-rejo vpešno opravljati, nam sopet zgodovina dopričuje. Nekteri papeži so namreč v Avignonu na Francozkem bivajoči marsiktero dobro in hvale vredno besedo na-rododom povedali, pa bilo je večidel vse zastonj; kajti razun Francozev so se skoro vsa ljudstva ubogati branila; rekla so: „od Francozev si ne damo ničesar vkaževati.“

4. Sicer ima vsak škof za svojo skofijo posebej skrbeti, da njej odgoji pridnih, sposobnih in gorečih duhovnov, papež pa še imajo posebno za krivoverce in nevernike, po Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji zmožnih — misionarjev poskrbeti. In v tej reči je laški kralj Crkvi božji hudo rano vsekali. Na laškem namreč so vse šole brezvernike ko pri nas, v Rimu se je polastil kralj premoženja in hramov, v katerih so se misionarji izučevali in na svoj apostolski posel pri-pravljali. Iz slavitega vseučilišča je skoro vse oo. Jezuite pregnal i mesto njih večidel — Jude za učnike postavil. Ni čuda tedaj, da je laška vlada kamenu vsekanu ime: JEZUS, iz nad vratami vseučilišča hitro odpraviti dala. —

II.

Pomislimo drugič, da so Pij IX. naj viši vidn pastir Jezusove črede na zemlji in da tedaj tudi zatega voljo nesmejo biti podložni takega posvetnega stra-honja. Kajti hitro ko papež pridejo pod oblast Lahov ali Francozev alj Nemcev, bi drugi ljudje rekli in na-mestnika Jezusovega imeli kar za laškega, francozkega alj nemškega papeža in bi se njih zapovedam usta-vljali. Da to ni prazna reč, kar tukaj bereš, da ni

moja jalova domišljija se vidi iz tega, kako so se Piemontezi proti papežu obnašali, ko so ta l. 1849 morali bežati in več časa pri napolitanskem kralji kakor gost prebivati. Niso hoteli ubogati, kar so papež velevali in piemontežki kralj ni pustil škofov, ktere so takrat papež za piemontežke škofije postavili, do njim odkazanih škofijskih nedežev. Izgovarjal se je pa kralj tako-le: rekel je: „papež niso slobodni. Kar nam sedaj papež zapovedujejo, velevali le iz sovražnosti do nas, ker njim napolitanski kralj, naš nasprotnik, tako naročuje; napolitanski kralj pa nam zastran našega zveličanja nima kaj zapovedovati.“ Dobro! tako je nekdanj govornik piemontežki kralj in tako potrdil, kar vsi verni katoličani vsega sveta trdijo namreč: da imajo sv. Oče v svoji lastni deželi prebivati in od drugih svetnih vladarjev zelo neodvisni biti.

3. Da imajo papež neodvisni biti zelo posebno sedajne dni, kaže prejasno nova in prevažna misel in močna volja, po kateri so se posamezni narodi na svetu začeli gibati ter zahtevajo na podlagi svoje lastne narodnosti izobraževati se, napredovati, kakor druga do sedaj bolj srečna ljudstva. Ta misel je zelo pravična, ima svojo korenino v Bogu, kateri je po svoji brezkončni modrosti pripustil razliko jezikov in narodov. Zelo krivično pa je, ako nekteri narodi ovo misel narodnosti tako zastopijo, da vsa sosedna ljudstva potlačijo na primer ponemčijo, pomadžarijo alj polahonijo. Še črvič v prahu se vije, ako na njega stopiš, in narodi, katerim se narodni pogin grozi, napinjajo vse žile in življe, da se krivičnemu nasilstvu obranijo in svojo narodno življenje ohranijo. Iz tega pa se je rodila nova razprtija, prepri sovražstvo in krvave vojske. Da se tedaj sred

borečih narodov, sred preprirov in nasprotnih zahtevah ljudstev vendar ohrani edinost sv. katoliške crkve je gotovo potreba, da se papež, oče vseh vernih, pastir vseh katoliških narodov, ne vtikajo v njih razprtije; nobenega ljudstva nesmejo več ko drugo čislati, vsem imajo enako pravičen, mil in dobrotljiv Oče biti. To se pa naj lehkeje zgodi, če niso podložni nobenega ljudstva kralju alj vladarju, ampak da so sam svoj svetni vladar. Ovači bi vtegnoli Lah! upiti: „mi hočemo svojega, laškega papeža imeti.“ Nemci bi rekli, „mi hočemo tudi v crkvenih rečeh sami svoji biti.“ Francozi bi pa djali: „nemškega papeža nečemo, alj ni zadosti, da so nas Nemci v prestrašni vojski v toliko nesrečo spravili, hoče li novi nemški cesar še črez naše duše biti gozpod?“ itd. Prav tedaj imamo katoličani vseh narodov, ljudstev in jezikov, če rečemo, čem bolj nevera naraša in mehkižast liberalzem zelo grdo sebično narode zoper narode ščuva in šunta, tem bolj zahtevamo, da je naš naj viši dnhovni pastir od vsake svetne oblasti neodvisen, da se mu ima tedaj Rim in dežele povrniti.

2. Kedar pa deželsko neodvisnost papeža terjamo, nikakor ne trdimo, da papež, kateri so žali Bog kakemn svetnemu vladarja podložni, nebi bili pravi papež. Tega nobeden zvedenih katoličanov ne trdi. Le toliko rečemo, da odvisen papež ne morejo tako lahko, vpešno in hasnovito za zveličanje kat. narodov skrbeti, kakor je potrebno. Zahtevamo namreč za našo sv. kat. Crkvo popolno versko svobodo. Ta se njej pa presilno žali in naj nevarniše krajša, kedar papež pod oblastijo kakega svetnega vladarja ječijo — zato rečemo v pričo vsega sveta: sv. Očetu se ima svetna oblast hitrej ko mogoče

povrnoti — papež morajo biti neodvisen sveteni vladar svojih dežel.

4. Ni dvomiti, da vsak veren katoličan še sledeče odobri in pritrdi. Mislimo namreč, ko bi že papežu ne bila svetna oblast toliko potrebna, kakor smo ravno pokazali, bi vendar človek lahko previdel, da se še blizo ne spodobi, da bi sv. Oče bili kaknega svetnega kralja podložnik. Vsaj namreč dobro vemo, kako je v rečeh, ktere zadevajo našo večne zveličanje vsak katoličan — tedaj tudi kralj alj cesar, pastirju vseh pastirjev — rimskemu papežu podložen! Nikdar in nikder pa ni lepo, marveč nespodobno je, če sin očeta strahuje, in oče pred sinom trepeče. Na zemlji ni veličastniše oblasti od one, ktero je Jezus Kristus papežem podelil kakor naslednikom sv. Petra; dal njim je ključne nebeske in oblast toliko, da karkoli na zemlji zvežejo tudi v nebesih zvezano velja, in kar na zemlji razvežejo, se tudi v nebesih razvezano prizna. Če tedaj imajo sv. Oče toliko oblast v rečeh, ktere zadevajo vso neskončno večnost, se tudi gotovo ne spodobi, da bi v minljivih posvetnih rečeh bili podvrženi trmam, krivicam in posilstvu svojih duhovnih otrok. Takih misli so že od nekaj bili verni cesarji, kralji in ljudstva, ter se prostovoljno pravici do Rima in sosednih dežel odpovedali in pustili sv. Očeta, da so sam svoj kralj in neodvisen vladar. Zato pa sedaj verni katoličani pred vsem svetom zahtevamo, da se papežu oropana svetna oblast hitrej ko mogoče povrne.

5. Ni dolgo tega, kar sv. Oče ovo potrebno svobodo pogrešajo in že čuti ves katoliški svet rano, ktero mu je laški kralj vsekali — občni crkveni zbor, ki je tako sijajno pričel, se je moral odložiti. Bog

vedi, kedaj se sopet snide ter začeto delo dokonča. V Rimu to sedaj ni mogoče. Laški neverniki skrbijo za to. Hitro namreč potem, ko so Lahi Rim vzeli so se tje preselili glavarji laških frajmaurarjev. Ti zakleti antikristi so se tega toliko veselili, da so ovo svojo veselje po vsem svetu raznesli. In ti dobro skrbijo, da je nadaljevanje občnega zbora v Rimu zelo nemogoče. Polastila se je namreč laška vlada skoro vseh hramov in posestev papeževih; zraven pa namisli ravno sedaj vse ostalo crkveno premoženje pograbiti. Iz drugih laških mest so ob enem frajmaurarji v Rim pozvali strašansko laško smet, da po mestu mučencev in svetnikov Jezusovih razbijajo. Bogu posvečeni menihi in device se preganjajo, da mesto njih nesramnice razsajajo.

Ploha nespodobnih podob, bukvic. časnikov se je vsula nad sv. Rimom. Verni romar ne najde blizo več katoliškega Rima — v frajmaurersko šemo je grdobno posiljen. Duhovnike očitno zasramujejo, s kamenjem zadevajo, nektare so zelo zaklali. Crkveni obredi in opravila se drzno zelo po crkvah motijo, papež, kardinali, škofi grdobno zasramujejo. In sred te gnjusobe razdrtja so sv. Oče skoro zelo zapušeni, rednih dohodkov oropani, berač vsega sveta. V kratkem bomo morebiti slišali, da so morali pogeogniti. — Moj Bog! alj še je več treba, da se katoličani zavemo in prepričamo, da sv. Očeta tako pustiti nesmeno ampak vseh dopuščenih poštenih pomočkov poslužimo, da se papežu svetna neodvisnost povrne.

III.

Da imamo katoličani zelo prav, ako za papeža terjamo deželsko neodvisnost, se vidi tudi iz tega,

da je vse jalovo in puhlo, kar nasprotniki vgovarjajo, ni vredno piškavega oreha ne, Poglejmo, kaj brodiyo;

1. Nekteri pravijo: „to pa ne, da bi papež morali imeti lastno deželo in mesta, kajti po tem takem bi še kdo prišel in od nas zahteval da bi tudi naši škofi in župniki morali biti od svetne vlade neodvisni; vsaj ti tudi skrbijo za zveličanje duš, posebno župniki pridgajo, spovedujejo, kristjansk nauk razlagajo več ko naš lasten škof!“ Morebiti si kedaj lepo puško v rokah imel in se veselil, ker se je dajalo iz nje dobro strelati. Vendar si lahko zapazil, da če si preveč streljiva vsipal, lesjaka blizo nisi zadel. Enaka se ljudem godi, kateri pozabijo, kolik razloček da je med papežem in škofom alj župnikom. Župniku je izročena skrb za eno samo župnijo alj faro, škofu ena sama škofija, papežu pa vesoljn katolišk svet. Zato tudi župnik in škof zelo dobro in lahko opravljata svoje dolžnosti kakor podložnika svetne oblasti, med tem ko se v enakem stanu papeža, na cente težav, sitnob, krivic in napotkov za sv. Očeta rodi, ter njih skrb za zveličanje vesoljnega sveta ovira in moti. Papež, ko naj viši pastir oživajo le tedaj popolno versko svobodo, če so sami sveten vladar.

2. Zgodi se tu pa tam, da se liberalci, neverniki alj frajmaurarji kaj pobožno drže, vzamejo sv. pismo v roke, ter se drznejo besedo božjo razlagati papežu, škofom in duhovnom kakor da bi ti celih 18 stotin let bili pahnjeni ter sv. pisma ne znali razlagati, dokler njim novi neverni očaki niso svoje modrosti posodili. Rečejo pa: samo sv. pismo prepoveduje papežu imeti svetno oblast; kajti Kristus sam je rekel: „moje kraljestvo ni od tega sveta.“

Po teh besedah gospod papežem ni prepovedal svetne oblasti, kajti o tej reči še takrat blizo govoril ni. Bilo je namreč tako-le: Judi tožijo Zveličarja pred Pilatom rekši: „tega človeka smo dobili, kako ljudstvo zapeljuje, ter pravi, da se cesarju nesme dača plačevati in trdi, da je on Kristus, kralj.“ Ko Pilat krivično, lažnjivo tožbo zazliši vpraša Jezusa: „si ti kralj Judov?“ Gospod mu reče: „moje kraljestvo ni od tega sveta, ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služebniki gotovo vojskovali, da nebi bil Judom izdan — sedaj pa moje kraljestvo ni od tod.“ Pilat mu tedaj reče: „tedaj si ti kralj?“ Jesus mu odgovori: „jaz sem kralj.“ Tako piše sv. Janez apostol in evangelist, kateri je takrat zraven bil. Iz teh besed povzememo sledeče:

a) Gospod Jezus Kristus sam pravi: jaz sem kralj. Da! on je pravi, naj viši, naj mogočniši, naj veličastniši kralj. Vse je njegovo, nebese so njegove, zemlja je njegova in ves zemeljski okrog. Vsi kralji, vsi cesarji so golo nič pred nja veličastvom. On je kralj vseh kraljev in Gospod vseh gospodov. Vendar o takoršni kraljevski časti Gospod pred Pilatom ni govoril, in je tedaj zelo abotno ob enem na papeža misliti, češ da njim je v besedah: moje kraljestvo ni od tega sveta prepovedal svetno oblast.

b) Gospod je takrat govoril o svojem duhovnem kraljestvu, ktero storijo nja verni na zemlji in kteremu kraljestvu tudi pravimo sv. Crkva. Od tega kraljestva pravi Gospod Pilatu, od sv. kat. Crkve se cesarju ni treba za svojo dačo bojati; verni mojega duhovnega kraljestva bodo svojo dolžnost kakor podložniki svetnih kraljev zvesto

izpolnovali.“ — o papeži tedaj Gospod ni govoril, tedaj tudi njim svetne oblasti ni prepovedal.

c) Če še pa le z glavo kimaš i nisi zadovoljen s tem, kar se je reklo, še dostavim to opazko: morebiti vgovarjaš: papež so pa vidni namestnik Jezusa Kristusa v duhovnem kraljestvu Gospodovem na zemlji. Če je tedaj Gospod zamogel Crkvo vladati brez svetnega kraljestva, zakaj bi tedaj papež morali imeti svetno oblast? Odgovorim: zato, ker je med Krustusom in med papežem velik brez-konečen razloček. Jezus Kristus je pravi Bog in Gospod vsega sveta, papež pa gol in slab človek, ki ima v dosego svojih namenov razve obljube čudežev milosti božje tudi človeške, svetne pomočke porabiti. Zatega volja rečemo, dasiravno Gospodovo kraljestvo ni od tega sveta, ker je duhovno kraljestvo, je pa vendar na tem svetu, sred tega sveta, ki ima vidne ljudi za podložne in vidne ljudi za predpostavljene, katerim je treba tudi svetnih pomočkov posebno papežu, kteremu je potrebna svetna oblast, da svobodno vladajo Crkvo božjo.

3. Sopet drugi rečejo: „pravo je, da so Lahi vzeli Rim. Lahi so sedaj zjedinjen narod, ki živi v ednem mogočnem kraljestvu. Nemoremo Lahom tega zameriti, kar tudi Nemci in Slovenci želimo: namreč zjedinjeno narodno življenje.“ Odgovorimo, da zavolj narodnosti laške Lahi nikakor nimajo pravo, da so vzeli Rim, njih božji rop se ne da opravičiti. Velik je namreč razloček med narodnim prašanjem pri nas Slovencih in pa pri Lahih. Mi Slovenci se borimo za naroden obstanek, pri nas velja rešiti slovensko narodnost, mi se vojskujemo za pravice našega lepega jezika do javnega življenja, ktere se Lahom nikder ne žaliji. Lahom se nikder

posebno v Rimu ne godi — krivica zastran narodnosti ali jezika.

4. Pridejo še slednič prav učeni možje, imajo bukve v rokah in rečejo: „nič ni tako, kakor duhovniki pravijo, da bi papež morali imeti lastno deželo; zgodovina starih časov namreč prav jasno kaže, da je Crkva božja celih 800 let prav dobro napredovala, dasiravno njeni papeži niso imeli svetne oblasti. Kar je pa nekdanj mogoče bilo, zakaj pa sedajne dni ne?“ Ta iz zgodovine posneti napad ovrže zgodovino starih časov sama naj boljše. Razredimo omenjenih 800 let na dvojce in pogledjmo, kako se je Crkvi takrat godilo. Prvih 300 let obsega za sveto vero in Crkvo božjo dasiravno lep, sloviti vendar strahovit čas — bil je čas grozovitega, krvavega preganjanja. Želiš li, da se ovi groziviti časi sv. Crkvi vrnejo? Celih 300 let se je skoro nepretrgano preganjala prava vera — skoro vsi papeži so bili zaklani, blizu 11 milijonov mučencev je za Kristusa kri prelilo. Želiš li takoršno svobodo Crkvi božji in njenemu papežu? Se vè, sv. vera se je vkljub krvavemu preganjanju vendar ohranila, ni preminola. Toda to je storila vsemogočna roka božja. Brez izvanrednih čudežev milosti bozje bi se sv. Crkev takrat gotova uničila. Človeških pomočkov je takrat Crkva nekaj pogrešala, nekaj pa so bili pri toliki sili preslabi — in milost božja njih je obilo nadomestila. Toda čudeže od Boga zahtevati in pa roke križem držati nesmemo to bi bilo toliko, kakor Boga drzno skušati.

Poglejmo na čas od 3—8. stoletja, da vidimo kako se je Crkva božja ohranila, dasiravno papeži še niso imeli svetne oblasti. Rimski cesarji so se pokristjanili, preganjanje Crkve je nehalo, toda papeži so ostali kakih 500 let rimskim cesarjem podložni.

Vendar ta podložnost svobode verske sv. Očetom ni veliko motila zavoljo sledečih uzrokov. Brž potem, ko je Konstantin Veliki pričel vrsto kristjanskih cesarjev, so papeži imeli precej velika posestva. Njih dohodki so tedaj zadostovali stroškom za veseljno Crkvo. Kaj pa imajo sedajni papež? sedaj zelo nič, zelo so oropani; prav za prav od leta 1861 živijo od milodarov, ktere njim dajejo dobri katoličani. V onih starih časih je bilo menje Kristjanov, kolino njih je pa sedaj? Okoli 200 milijonov. Nekdaj je bila Crkva le večidel po rimskem cesarstvu razširjena, sedaj obsega ves svet. Prvi Kristjani so bili večidel alj Judi, Greki alj Latinci; sedaj šteje sv. Crkva stotine različnih ljudstev in narodov. Kako hočejo papež vsem tem biti enako mil in pravičen oče, če so pa laškega kralja podložnik, kako hočejo za toliko ljudi zveličanje in srečno vladovanje skrbeti, če so pa oropani človeških pomočkov, vesoljn berač alj pa pobirač pičlih drobtin, ktere bi njim laški frajmaurari na leto blagovolili navrči!? Rimski cesarji so spoštevajé Velikega duhovna zapustili Rim, ter se preselili v Raveno, Milan alj Carigrad; sedajni laški frajmaurari pa na vso silo svojega kralja v Rim tišijo. Nekdaj je cesarje, kralje in ljudstva navdajala živa vera, prisrčno hvepenenje božjo čast širiti, sedaj prevladuje že blizi 100 let strašansk duh antikrista. Tem bolj tedaj imamo katoličani prav če trdimo, da je ravno sedajne dni, sred sedajnega sveta potrebna papežu svetna oblast — papež ne smejo biti podložnik laških frajmaurarjev, če nečemo, da se Crkvi božji vsekajo prehude rane.

IV.

Crkva božja od nekdanj brani svetno oblast papeža.

Gospod naš Bog si je pri nas revnih ljudih na zemlji osnoval duhovno kraljestvo, ktero je apostolom in njih rednim naslednikom izročil do tistega trenutka, kedar bo število izvoljenih v nebesih dopolnjeno. Obečal njim je pomoč sv. Duha, toda ob enem skrbno delati ukazal in vse poštene pomočke človeške modro porabiti. Med potrebne pomočke se šteje tudi denar, imenja posestva. In da takoršnih pomočkov Crkvi ne pomanka, že od nekdanj pobožni verni skrbè ter potrebne reči v čast božjo sporočijo. Takoršno enkrat za vselej časti božji posvečeno blago se imenuje: crkveno blago. Da se pa crkveno blago nemarno ne zapravlja alj hudodelno ne uzeme, so skrbele in še sedaj varujejo: crkvene postave. Že l. 502 je dal papež Simah zapoved, da nesme noben njegov naslednik kedaj več predati tega, kar je rimski Crkvi lastnega. Enake postave so se dale tudi škofom in drugim crkvenim prednikom. Vsak duhoven, kateri je brez dovoljenja kako crkveno blago predal alj zapravil je bil odstavljen, kupec in priča pri takoršni božjeropni barantiji pa izobčen t. j. iz občestva sv. kat. Crkve kakor kakov ajd alj Jud izpahnjen. Dve leti poznej je ravno omenjeni papež Simah poklical vse škofo v Rim na zbor. Pri tem zboru se je sklenolo, da bo vsak izobčen, kateri crkveno blago brez dovoljenja škofovega preda, vkrade, oropa, skrije, podedova itd. In kedar so papeži postali

svetni oblastniki crkvenih alj papeženih dežel so veljale ravno tiste postave in še sedaj niso preklicane. Minulo je že kakih 650 let, kar je ošabni nemški cesar Friederik II. s papežem delal, ko sedajni lažki kralj Viktor Emanuel. Polastil se je papeževih dežel. Tedajšni občni crkveni zbor, ki je bil zbran v mestu Lionu na Francozkem ga je kakor predrznega crkvenega ropanja slovesno iz sredine sv. Crkve izpahnol. Cesar se je temu sprva posmehaval. Vendar ni dolgo potem je nesrečno umrl, lastni sin se je spuntal, z vojsko nad njega šel in premagal — in z drugim rodом že je nja ošabna rodbina iz sveta preminola. Nja vnučiča mladega Konradina so namreč malo let poznej v Napolu ob glavo djali. — Bog sicer ne mahne vselej naglo, včasih milo kazen odlaga, katero njegova namestnica na zemlji sv. Crkva nespokornim roparjem crkvenega blaga odloči. Vendar vedeti imamo; da je slovesno izobčenje naj veči Crkvena kazen in že besede so večidel grozivne, po katerih se ova kazen izreka. Sedajni papež Pij IX. so dvakrat do sedaj bili primorani, te kazni poslužiti se. Prvokrat se je to zgodilo 26. sušca 1860, ker so bili Lahi veči del papeževih dežel silama vzeli. Nekoliko besed onega izobčenja tukaj omenim: „laška vlada se je predrznola vso katoliško Crkvo napasti, ker je napadla svetno oblast, katero je stólici sv. Petra podelil, da se svoboda apostolske službe ovaruje in ohrani. Ne najdemo besedi dovolj, da to hudodelstvo po vrednosti obsodimo. Zato tedaj sopet, tihoma in očitno sv. Duha za razsvetljenje prosivši izobčimo v imenu vseмогоčnega Boga, v imenu sv. apostolov Petra in Paula in svojem lastnem imenu vse tiste ljudi, kateri so pripomogli

podpirali, svetovali, šuntali, storili, da so se Nam lastne dežele oropale, vse te ljudi pahnemo iz sredine pravovernih. Nihče njim nesme, če ne Mi alj naši nasledniki, dati svete odveze. In sicer postanejo svete odveze nevredni in nesposobni, dokler niso tega hudodelstva preklicali in vse popravili in nazaj spravili, kakor je bilo poprej.

Dve leti poznej se je zbralo pri papeži v Rimu 800 škofov. Ti so napravili posebno pismo do papeža, kder tako govorijo: „Sv. Oče! mi spoznamo, da je svetna oblast papežu gola potreba in naredba božje previdnosti: zato rečemo in trdimo, da je svetna oblast v blagor in svobodo Crkve posebno sedajne dni brez vsega vgovora potrebna. Papež, sv. Crkve glavar, nesme biti podložnik, tudi gost ne kakega svetnega oblastnika, ampak papež mora biti v lastni deželi, ima biti neodvisen vladar, da zamore sv. katoliško vero svobodno varovati in braniti ter vse kristjanstvo vladovati in pastirovati.“ Glej! tako misli in govori skupina vseh škofov svetà o svetni oblasti papeža. Kaj meniš, kakov katoličan mora neki biti človek, kateri si upa drugači misliti in govoriti, kakor oni, ktere je sv. Duh postavil, vladati Crkvo božjo?

V.

Zakaj napadajo sovražniki Crkve toliko srdito svetno oblast papeža?!

V duhovnem življenji je dobro sam sebe spoznati preimenita reč; kar pa ni lahko delo! Posebno

težko je pri tistih ljudeh, ki sami sebe preveč ljubijo, na sebi vse dobro, vredjeno, popolno, ljubeznivo vidijo. Takoršnim dušam pomagajo včasih sovražniki in nasprotniki do boljšega spoznanje samega sebe. Kajti sovražniki gledajo drobno, sodijo ostro in našo naj menjšo slabost brez milosti ovadijo. Obrnimo to na reč, o kateri govorimo. Med katoličani je namreč veliko takih — morebiti smem tebe med nje šteti — kateri še vedno mislijo, da se pri svetni oblasti papeža gre le za — svetno reč. Blizo ne verujejo alj vsaj ne pomislijo, da se gre za — versko reč; in sicer za tako versko in crkveno reč, ktera je presilne imenitosti. — Kajti le svetna oblast papeževa nam zagotovi, da glavar sv. Crkve milost odrešenja Jezusa Kristusa vsem narodom sveta svobodno deliva. Kdor tedaj med katoličani tega ne veruje, pa naj pazko ima in naj na svoje ušesa vleče, kaj sovražniki Jezusa Kristusa o svetni oblasti papeža pravijo, naj pomisli, kaj frajmaurarji t. j. zakleti antikristi sedajnih dni govorijo. In potem mislim, da se mu oči vendar odprejo, da spregleda. Sovražniki svete vere namreč vse zvestejše, ko puhli katoličani, tehtajo važnost papeževih dežel.

Ti nesrečneži to dobro vedó, in zato napadajo tako srdito svetno oblast papeža. Njim ni toliko za nekaj milj zemlje alj za nekoliko starih mest — ampak oni le merijo na to, da polagoma vernih srca od sv. Crkve odvrnejo, njih vest zmotijo, njim nekako sumljivost do svojih duhovnih prednikov vpšejo, vero oslabijo, kristjansko življenje razderejo in konečno vso Crkvo vničijo. In da ta satanski namen hitreje dosežejo, se njim papežovo svetno oblast odpraviti dozdeva naj zdatniši pomoček. Zdi

se njim pa mogoče svoj namen neverski doseči, ker ne verujejo neti v Sina božjega neti v nja obljube pri svoji Crkvi do konca ostati.

Kako resnične da so naše misli vidimo tudi iz tega, da malopridni neverni ljudje vseh krajev, dežel, mest, trgov in kotov vrešijo nad papežem. Zelo slep je tedaj, kdor ne vidi, da se gre za versko, za crkveno reč. Ko bi se šlo le za zgolj svetno reč, bi le kar laški neverniki napadali papeža; sedaj pa frajmaurarij vsega sveta tiščijo v Rim, kar je očiten dokaz, kako njih srd naj poprej meri na to, da papežu vzamejo potrebne pomočke za vladanje Crkve, posebno, da ga oropajo potrebne svobode. Sedajni papež Pij IX. so prijazen in ljubezniv gospod. Zato njim ko človeku gotovo ne velja oni siloviti srd, velja le Kristusu, čegar viden namestnik so Pij IX. Prizadevajo si svetno oblast papeža uničiti, ker namerjavajo duhovno kraljestvo Jezusa Kristusa prekucnoti. Čredo hočejo razškropiti, zato mahajo po pastirji. Sovražijo v papeži svetnega vladarja, ker namislijo nevidnega glavarja Crkve zadeti. Nek vodnik laških frajmaurarjev je dal po nevernih novinah pismo razglasiti, kder se te-le besede berejo: „Katoliška vera se mora po svetu zatreti. In v ta namen ima naše društvo naj poprej zoper Rim delovati. Le tedaj je mogoče, da naša reč zmaga, če papeževo oblast vkončamo. Dokler papežev Rim ni propadel, je naše delo zapstoj. Dasiravno je papež kakor sveteni vladar zelo slab, je vendar neizmerna njegova nrauna moč in duhovna oblast. Zoper Rim obrnimo tedaj vse svoje moči; da Rim propade nam je dober vsak pomoček; če je papež odpravljen, propade vse drugo od sam sebe.“ Mislim, da bo to zadosti; dostavim še le besede

Gospodove: „kdor ima ušesa za poslušanje naj poslušaj. — Mat. 13, 9.

VI.

Kaj imamo verni Katoličani storiti.

Nobeden kmet ni zadovoljen, če hruške po vrtu lepo cvetejo, sadù pa nič ne obrodijo. In za nas katoličane ni zadosti, če sv. Očeta milujemo, o hudobnosti sveta zdihujemo alj se tiho jezimo, ovači pa roke lenobno križem držimo. Takoršne baže ljudje so polovičniki. Dozdevajo se mi podobni ljudem, o katerih laški pesnik Dante v pesmi o peklu pravi, da so nekteri med vratami in med žrelom pekla bili nastavljeni, ker so bili za nebese proslabi in za pekel predobri. Kar človek za dobro in pošteno in potrebno spozna naj tudi s pomočjo milosti božje v djANJI pokaže. Kdor hoče pred Bogom in pošteni ljudi veljati za vrlega katoličana se nesme vstrašiti nevernega sveta, brez strahu naj djanski s svojo vero stopi na beli den. Da to zastran oropanega sv. Očeta lehkeje storimo, pomislimo, kaj nam je storiti.

1. Naj poprej bo dobro, če se na tenko prepričamo, da je posebno sedajne dni papežu svetna oblast potrebna. Tako prepričanje se mora našega srca trdno poprijeti in sicer zavolj teh uzrokov; prvič, ker vidimo, da sedajne dni popolna verska svoboda za papeža ni mogoča brez svetne oblasti,

da tedaj brez nje sv. Oče Crkve božje vpešno in hasnovito vladati ne morejo. Drugič ker tako trdijo in učijo vsi katoliški škofi s papežem vred. Tretjič, ker ono isto priznajo zelo pametni in pravični Luterani. Četrtrič, ker sovražniki sv. vere le zato podirajo svetno oblast papeža, da bi tem lahkeje sv. Crkvo in vero v Sina božjega zatrli. To prepričanje o potrebi svetne oblasti papeža bodi prvo.

2. Za drugo imamo vedeti, da sv. Oče ono potrebno versko in crkveno svobodo ravno sedaj progresaajo. Vedeti nam je, da so sovražniki sv. Očeta oropali, Rim in dežele vzeli, da sedaj papež niso več v stanu za Crkvo, za zveličanje duš tako svobodno, tako hasnovito skrbeti, kakor do sedaj. Zraven nesmemo in nemoremo pozabiti velike žalosti, katero so katoličani svojemu Očetu napravili s tem, da njih v toliki stiski in tolovajskem napadu niso branili. To je resnično velika žalost, pa tudi velika sramota. Tisti zmed nas, kateri bi zamogli niso hotli pomagati, kateri so pa voljo imeli za sv. Očeta kaj storiti niso zamogli. Godi se sedaj sv. Očetu, kakor nekdanj Kristusu na oljski gori. Eden njegovih, nesrečni Judež, se je Gospodu prijazno delal in prijazno bližal in na lice poljubil, pa ravno s tem poljubom izdal. Drugi njegovih so plahi pobegnoli, Gospoda zapustili in — zatajili, ko so beriči prišli s sulicami, meči, koli in verigami. Planili so na Sina božjega in zvezali. Enaka se je pretekle dni sv. Očetu zgodila. Nekteri namreč, kojim je Bog dal moč in oblast dobro podpirati hudo pa zabraniti, so sv. Očeta v lice milovali za hrbtom pa njih sovražnike spodbujali. Drugi so se zelo na stran potegnoli, ko so tretji papeža napadali in ropali. Zato so pa tudi sv. Oče pešici hrabrih

svojih vojakov rekli, kakor nekdam Kristus sv. Petru: „vtakni svoj meč v nožnico!“ In pravo so djali! Prišel je za papeža čas, da smejo besede gospodove reči: „sedaj je vaša ura in moč teme.“ Nastopil je čas, da se sme tudi o vidnem namestniku Gospodovem povedati, kar je nekdam David prepeval: „kaj vrešajo narodi kaj tuhtajo ljudstva jalove naklepe. Kraljevje zemeljski se vzdigujejo in knezi se shajajo zoper Gospoda in zoper Kristusa njegovega.“ psalm. 2. Bog je sopet pripustil, da za nekoliko časa moči teme zavlada. Njih srd in napadi merijo na Gospoda Jezusa Kristusa in na njegovo duhovno kraljestvo: sv. Crkvo. Ker pa nevidnega Gospoda nemorejo zadeti, se zaženejo v nja vidnega namestnika: sv. Očeta, da ga crkvene in duhovne svobode oropajo. Sicer laški ministri strežejo razžaljene katoličane miriti, njih pravično nevoljo tišiti ter marljivo po svetu trobijo: da se papežu ničesar hudega ne godi, da so popolni svobodni, da njim živa laška duša ne brani crkvene dolžnosti opravljati.

Alj to je le grdo zasramovanje sv. Očeta, ktero se njihovemu oropanju navrže. Nehotè se tukaj človek spominja na Jezusa Kristusa, o katerem sv. evangelj pravi: „Pilat je Gospoda bičanega izdal, da bi bil križan. Tedaj so poglavarjevi vojšaki Jezusa s seboj vzeli na sodišče in so k njemu spravili vso trumo. In so spletli krono iz trnja in so mu njo na glavo djali in trst v njegovo desnico in so pred njega poklekovali in ga zasramovali rekoč: Pozdravljen bodi kralj Judovski; in so v njega pljuvali in trst jemali in tolkli po glavi. In potem, ko so ga zasramovali so mu slekli plajš in ga oblekli v njegova oblačila in ga peljali, da bi ga križali.“ Mat. 27, 27.—31.

Kaj mislite slovenski katoličani! alj bomo sv. Očeta tako pustili, za njega se nič ne zmenili? Večkrat se po svetu zgodi, da je med večimi pridnimi otroci eden pravi sirovina. Ne boji se starega očeta žmikati, okrasti, zbivati, pretepati, sploh zadevati, da bi lahko same žalosti umrli. Kaj meniš, je li lepo, če ostali otroci na to nič ne rečejo, še le mirno čakajo, dokler se sirovi brat ne navolji očeta trpinčiti alj dokler smilečniši sosedi ne prihitijo, starega moža branit? Vsak poštenjak bo rekel: to bi bilo od otrok grdobno, nespodobno, nehvaležno — skoro nemogoče.

Dobro! glej! ravno zato pa tudi resnično svojega sv. Očeta v oblasti frajmaurarjev pustiti nemoremo. Nemoremo in nesmemo pustiti v oblasti kralja, kateri že 10 let Crkvo božjo na vsak način preganja. Ta brezbožni kralj je veliko škofov iz njih sedežev spodil alj pa v ječe zaprl. Goreče duhovnike je odstavil. Brez števila menihov in nun iz njih tihih celic pregnal, in skoro po vsej Laški bogato crkveno premoženje pograbil in — zapravil. Sicer se pri nas toži, da imamo veliko državnih dolgov — toda laška dežela ima pregrozne dače in je vendar prišla skoro zelo na — kant. Že misliti, da bi se sv. Oče takoršnemu kralju imeli vklanjati žali katoliško srce — zelo neprenesljiva pa je misel, da bi ta laški kralj bil sedaj strahonja papežev in sv. Crkve — gerob! Vsemu katoliškemu svetu bi bila sramota, če dalje časa toliko grdobo prenaša. Vsi katoličani potrebujemo svobodnega, neodvisnega papeža, zato smo pa v tem oropanju papeža vsi razžaljeni — in vsi imamo dolžnost pripomoči, da hitreje ko mogoče papež sopet postanejo svobodni in neodvisni od laških frajmaurarjev alj antikristov.

Pravo! vendar kako njim hočemo pomagati. Nekteri smo slabi, ubogi ljudje! ne more v Rim, kdor nima za čim.“ Ne bodimo si v strahih. Vsak zamore pomagati, mnogovrstno in zdatno. Postavim: vsakdo zamore

1. Za sv. Očeta moliti. In to je čvrsta pomoč. Molitev nam nekako vsemogočnost božjo vkloni, nebeško pomoč silama pridobi. Vse, kar prosite verujoči, dobite je Gospod sam obljubil. Alj molitev je mnogovrstna. Molitev so tudi pobožne solze, zaslužnja, trpljenje in težave sv. Očeta, — sila, pomanjkanje, zasramovanje in prelita krv papeževih vojakov — vsa dela potrpežljivosti pobožnih ljudi — splošne in posebne molitve, pobožne vaje, zatajevanje, milošine in druga lepa dela Kristjanov — vse rečeno zapopada beseda: molitev in vse ovo hočemo Bogu nebes in zemlje darovati in stanovito nadaljevati, dokler se nas ne usmili in sv. Očetu ne pomaga. Dvomiti pa blizo nismo, da nas Bog ne usliši. Preveliko namreč zamoremo imeti v Boga zaupanje, že zavolj sijajnega zgleda, katerega v sv. pismu najdemo. „Kralj Herodež Agripa je umoril Jakoba, brata Janezevega. Ker je pa videl, da se Judom prikupi, je dal tudi Petra ugrabiti in v hudo ječo zapreti. Med 16 vojakov je bil vkljenjen. Toda Crkva t. j. verni, je neprenehoma molila k Bogu za njega. In Bog pošlje še tisto noč svojega angela, kateri je Petra čudežno rešil iz ječe.“ djanje ap. 12, 2—4. Zato pa naj sedaj Crkva t. j. vsi verni zaupljivo moli za sv. Očeta, da njih Bog hitreje reši iz rok laških nevernikov.

2. Sv. Očetu zamoremo pomagati, če neprenehoma in očitno protestujemo t. j. očitno izrečemo, da storjen rop zavržemo in obso-

dimo; in če pri onih, kateri imajo moč in oblast tega sveta, prošnje s svojimi imeni podpisane vlagamo. Do tega imamo po cesarski postavi popolno pravico. Če starejši brat posestvo predati in zapraviti hoče preden drugim dedičem dolge doplača, se ti hitro pri sodnji oglasijo in rečejo, da se posestvo nesme predati, da takov kup nič ne velja. Glej! toti dediči so — protestovali. Enako hočemo in moramo tudi vrli katoličani zoper storjeno oropanje sv. Očeta postopati. Ves svet vedi, da Lahom ne dajamo prav, da zavržemo, obsodimo hudodelstvo, ktero se je v Rimu zgodilo. Kedar tedaj za sv. Očeta molimo, protestujemo prav za prav vpričo Boga. Alj to še ni zadosti. Ampak, ker želimo očitno, vidno in djansko krivico odpraviti, moramo tudi očitno, vidno, glasno in djansko svoj glas povzdignoti, v pričo celega sveta protestovati in pri oblastnikih prošnje vlagati. Novine alj cajtinge pravijo, kako so naš svitli cesar odkritosrčno sv. Očeta milovali ter se žalostili, da njim pomoči nemorejo — vendar hitreje ko mogoče svojo podporo obljubili. Tudi eden prvih naših ministrov je cesarju rekel: „svitli cesar, jaz spoznam, da imate Vi kakor naj zvestejši sin Crkve, dolžnost nje svoboda braniti.“ Če je pri naših oblastnikih taka, zakaj se pa tedaj za sv. Očeta ničesar ne stori? Ne čudimo se temu, marveč vedimo, da so oni časi minoli, ko smo se v vsem na cesarja in na njegove ministre zanašali. Sedaj je vse drugači; in kmet in mestjan nesmeta zadovoljna biti, če le svoje domače dolžnosti opravljata, za javne reči pa se ne zmenita. Morata tudi pazko imeti, kake postave se dajajo, kaki ministri vladajo in če njima kaj ni po volji, imata to jasno in glasno izreči, pametno voliti srenjske odbornike in deželske poslance. Sploh nesme

se v kaki kot potegnoti in tiho jeziti, ker se mu dozdeva, da vse križem gre, ampak djansko za take imenitne reči brigati se. Drugače ga nasprotniki prekosijo in utegne včasih par širokoustnih zijačev vse pod se spraviti in vse strahovati. Marsikaj se je že zgodilo, kar gotovo katoliškemu ljudstvu sedaj ni po volji — posebno če ministri na krič in ropot liberalcev več poslušajo kakor na tiho jezo lenobnih katoličanov. Če hočemo, da se odpravi, kar nečemo in stori, kar želimo, se pač moramo gibati, glasiti začeti. Stavim pa 99 na 1, da, ako se 26 milijonov katoliških Avstrijancev le polovico toliko začanja gibati in delovati, kakor se gibljejo, delujejo in vpijejo nasprotniki, bomo v kratkem imeli, verne katoliške poslance i ministre in tedaj bodo tudi svitli cesar sopet zmožni našim katoliškim zahtevam ustreči. Tedaj bo pa tudi za vso cesarstvo naj boljše, ker bo sopet postavljeno na dno, nad katerim je bilo sprva pozidano: sveta katoliška vera. Vendar, čeravno tega ne dosegemo, pa vendar nekoliko zahtevajmo in s številno podpisanimi protesti in prošnjami za sv. Očeta stopimo na beli den, in ni dvomiti, da bodo oblastniki primorani na nas poslušati — in vsaj nekaj storiti za sv. Očeta. Tega pa nesmemo pozabiti, da je sopet resnično ko dvakrat dva štiri, da, če ne povzdignemo krepko svojega katoliškega glasù, neti svitli cesar neti ministri ne storijo ničesar za svobodo sv. Očeta, dasiravno bi Bog vedi kako radi pomagali. Premočen bi namreč bil glas naših nasprotnikov. Gledalo in poslušalo bi se le na nje. O zato ne dremajmo! posnemajmo drugih narodov katoličane na primer sosedne Nemce, ki po svojih očitnih shodih, zborih, katoliških društ-

vih *) čem dalje narašajo čvrstejša katoliška moč in stranka, pred katero liberalce kar drgetec spreletava.

3. Vsaj nekteri zamoremo sv. Očetu pomagati v denarjih. Četrta božja zapoved vелеva, da naj otroci svojih starišev v stiskah ne zapustè, ampak hvaležno njim pomagajo. Moj Bog! in katero verno dete katoliško bi zamoglo sv. Očeta v njih stiskah zapustiti? Posebno, ker njih je v toliko pomanjkanje krivica in hudobija Lahov spravila; papež so na tem zelo nedolžni. In ni treba misliti, da bi za sv. Očeta sramota bila, če njih verni otroci podpirajo; ni sramota, marveč sijajni dokaz otročje ljubezni je, trdne vere in blagega srca. Za otroke katoliške je velika čast in sreča, ker v osebi sv. Očeta častijo Jezusa Kristusa, čegar namestnik so papež. S svojim blagim delom zaslužijo nebeškega blagoslova deležni postati. Do sedaj so Francozi za sv. Očeta naj več storili, Avstrijanci primerno le malo. Vemo pa in milujemo odkritosrčno veliko in grozno nesrečo, ktera je lani in letos pa strašanski vojski lepo Francijo zadela. Ošabni prusko-nemški meč je grozovito razsajal na Francoskem, vsa dežela je skoro kar le pokopališče vbitih in razvalina pustotna. Od te dežele sv. Oče nemorejo pomoči upati. Zatorej mislim, da je božja volja, če mi avstrijski katoličani nekoliko več storimo. Spodobilo se bi, ker štejemo 26 milijonov katoličanov.

*) Razun ljubljanske škofije Slovenci sploh ta pomoček premalo — in preloбно rabijo. Alj ne vidite, kako iskreno nasprotniki rogovilijo? Kaj je temu vzrok: nezmožnost alj lenoba? Delajte, dokler je še čas!

Večkrat se med državniki zažene glas: papež nesmejo imeti nobenega posestva, za njih dohodke pa naj vsaka katoliška dežela nekaj na leto plačuje. Kaj rečemo na to: Rečemo, da se je kaj takega mnogokrati nasvetovalo, pa vselej od vrlih zvedenih katoličanov zavrglo: ker bi to bilo nespodobno in crkveni svobodi škodljivo. Kajti kdo me plačuje, tega hlapec sem. Naš cesar imajo posebnega poslanca v Rimu pri papeži. Vendar naši liberalci tega trpeti ne morejo ter se vselej zavolj plačila tega poslanca po državnem zboru hudujejo, režijo in prepirajo. Če je pa zavolj plačila rimskega poslanca že toliki vrež, koliki raus in kaus bi se še unel, kedar bi imeli dovoliti letni donesek papeževim dohodkom. Tega tedaj katoličani nečemo! Papež niso najemnik, oni so naš Oče, mi pa njihovi otroci. Takoršne sramote njim ne storimo. Ni njim treba milošine pobirati pri vladah, ktere do pazduh v dolgih tečijo — pustite alj povrnite njim, kar je njihova lastnina, Rim in dežele in zadovoljni smo. Dokler se pa to ne zgodi hočemo svojega sv. Očeta po prostovoljnih doneskiah podpirati. Dajmo se, katoličani slovenski zdramiti, prebudimo se, poslužimo se neplašljivo brez strahu vseh poštenih in postavnih sredstev, da sv. Očetu in Crkvi božji do potrebne svobode pripomoremo. Večkrat so se papežem dežele oropale. Toda vselej je Bog kralje in ljudstva, večidel po velikih stiskah in nesrečah, primoral, da so posilnika zavrnoli in papežu crkveno lastnino nazaj spravili. Enaka se preje alj sleje zgodi tudi sedaj. Vendar ker smo se ravno mi čakali tega žalostnega dogodka, imamo tudi ravno mi dolžnost pripomoči sv. Očetu, koliko je vsakemu dano. Kako veselo bo

za vsakega zmed nas, če, ako še rešenja sv. Očeta uča-
kamo, reči smemo: tudi jaz sem sv. Očetu do
pravice, tudi jaz sem za svobodo sv. Crkve
in torej za zveličanje neumrlih od Jezusa
dragoceno odrešenih duš pripomogel.

Storimo vsak svoje! Bog pa nas s svojo nebeško
milostjo podpiraj!

